

Прогноз фітосанітарного стану основних с/г рослин у господарствах Тернопільської області у вересні 2019 року

Серпень поточного року відзначився високим температурним режимом з дефіцитом опадів.

Середньомісячна температура повітря становила 20,0-20,6°C, що на 3,0-3,4°C вище кліматичної норми. В найтепліші дні максимальна температура повітря підвищувалася до +30 +33°C, а мінімальна в найхолодніші ночі опускалася до +7 +10°C.

Серпень виявився засушливим місяцем, по всій території області періодично спостерігалися нерівномірні типово літні дощі, подекуди з грозами і градом. В південній частині області їх місячна кількість склала 66-73% норми, на решті території – 16-41% норми (10-29 мм).

Відносна вологість повітря в денні години протягом 4-7 днів знижувалася до критичних меж для рослинності.

Дані погодні умови були помірно-сприятливими для розвитку та живлення шкідників сільськогосподарських культур, а також для поширення хвороб.

Багатоїдні шкідники

Продовжуватиметься живлення **підгризаючих і листогризучих совок** в посівах пізніх просапних, овочевих культур та багаторічних трав. Можливе створення окремих вогнищ підвищеної чисельності даних фітофагів в посівах озимих культур.

Триватиме розвиток **мишоподібних гризунів** в посівах пізніх просапних культур, багаторічних трав, де їх чисельність складає від 2,0 до 5,0 жилих колоній/га. Очікується активне заселення гризунів сходів озимого ріпаку.

В умовах теплої тривалої осені прогнозується активне розселення та розмноження мишоподібних гризунів. Міграція та розмноження гризунів в посівах озимих зернових культур можлива наприкінці вересня, при появі сходів культури.

Зернові культури

Агрокліматичні умови цьогорічної вегетації сприяли розвитку та поширенню різноманітних хвороб в посівах зернових культур (**альтернаріозу, бактеріозу, фузаріозу, септоріозу, гельмінтоспоріозу, ринхоспоріозу** та ін.)

Збудниками вищезазначених хвороб заражене насіння, яке призначене для посіву озимих зернових культур урожаю 2020 року. Також, значна частина збудників перебуває на післяжнивних рештках і в ґрунті, а тому залишається постійним джерелом інфекції.

Зважаючи на дані фактори, посів озимих зернових культур рекомендується проводити лише добре очищеним, кондиційним і якісно протруєним насінням.

Впродовж вересня триватиме розвиток **злакових мух, попелиці та цикадок** на падалиці зернових культур. Чисельність цих фітофагів зросте в разі теплої помірно-вологої погоди. За даних погодних умов, на ранніх

сходах озимої пшениці, можливе виникнення вогнищ підвищеної чисельності та шкідливості вищенаведених шкідників.

Також, на падалиці зернових культур триватиме поширення **борошнистої роси та гельмінтоспоріозу**. При теплій погоді і наявності опадів, інтенсивність розвитку даних хвороб зростатиме.

Наприкінці вересня очікується відкладання яєць імаго **хлібної жувелиці** на сходах озимої пшениці. Достатня вологозабезпеченість ґрунту в цей період сприятиме активному розвитку шкідника.

В посівах кукурудзи триватиме розвиток **стеблового (кукурудзяного) метелика**, що пошкодив в середньому 11,0-19,0% рослин та 2,0-5,0% качанів.

Запобігатимуть розповсюдженню та розвитку фітофага, збирання врожаю в стислі строки за низького зрізу рослин (не вище 10 см), подрібнення та заорювання післязливних решток.

При підвищеній температурі повітря та дефіциті опадів можливе зростання чисельності та шкідливості **бавовникової совки**, яка пошкодила в середньому 1,8-4,0% качанів кукурудзи.

При теплій погоді і частому випаданні дощів триватиме розвиток та поширення в посівах кукурудзи **гельмінтоспоріозу**, що уразив 14,0-16,0% рослин, **пухирчастої сажки, фузаріозу**, якими уражено 0,4-3,0% качанів. За аналогічних погодних умов, спостерігатиметься поширення **корневих та стеблових гнилей** в посівах кукурудзи.

Технічні культури

В посівах цукрових буряків, при теплій вологій погоді, триватиме розвиток **церкоспорозу, рамуляріозу, фомозу, вірусної жовтяниці**, якими в різному ступені уражено від 2,6% до 25,0% рослин. Найбільше значення в посівах буряків матиме **церкоспороз**, який інтенсивно розвиватиметься і уражуватиме листя культури.

Дощова погода призведе до поширення **корневих гнилей**, які уразили 1,4-4,0% коренеплодів.

На площах цукрових буряків, які уражені хворобами коренеплодів, збирати та переробляти урожай необхідно першочергово, а також потрібно уникати травмування, підв'ялення та підморожування коренеплодів.

Тепла, дощова погода у вересні сприятиме подальшому розвитку та поширенню в посівах соняшнику **септоріозу, пероноспорозу, фомозу**, а також хвороб кошиків (**сірої та білої гнилей**), що уразили 0,7-2,0% рослин.

Для обмеження розвитку гнилей кошиків і несправжньої борошнистої роси, на насінневих ділянках рекомендується видаляти та знищувати уражені рослини, а також збирати урожай за побуріння 75-85% кошиків і вологості насіння 12-14%, через 7-10 днів після десикації.

За теплих посушливих умов, продовжиться заселення та пошкодження сходів озимого ріпаку **хрестоцвітими блішками**.

Також, небезпеку для сходів культури за сприятливих погодних умов створюватимуть **підгризаючі і листогризучі совки, білани, попелиці, ріпаковий пильщик та ґрунтові шкідники**.

Тепла з частими опадами погода, сприятиме розвитку і розповсюдженню **гнилей, пероноспорозу, альтернاریозу**, а також інших хвороб в посівах ріпаку.

Шкідники і хвороби капусти

На пізній *капусті* триватиме живлення гусениць **біланів, совок** та **капустяної молі**, які пошкодили 4,8-6,0% рослин.

Тепла, помірно-дощова погода сприятиме живленню даних шкідників.

За випадання дощів прогресуватимуть **судинний** та **слизовий бактеріози**, що уразили 0,5-5,0% рослин капусти.

Шкідники і хвороби плодкових насаджень

В *садах* дохарчовуватимуться гусениці **яблуневої плодожерки** другої генерації, якими пошкоджено 4,4-10,0% плодів пізньостиглих сортів яблуні.

Зерняткові породи дерев хворітимуть на **паршу**, якою уражено 4,3-11,0% плодів та 14,8-26,0% листя, триватиме поширення **плодової гнилі**, яка уразила 3,2-7,0% плодів.

Опади та підвищена вологість повітря у вересні, сприятимуть поширенню даних хвороб на плодах яблуні.